

Analyse trend en hotspots Alsemambrosia

2 september 2014

Ruud Beringen (FLORON)

Baudewijn Odé (FLORON)

Arnold van Vliet (De Natuurkalender, Wageningen UR)

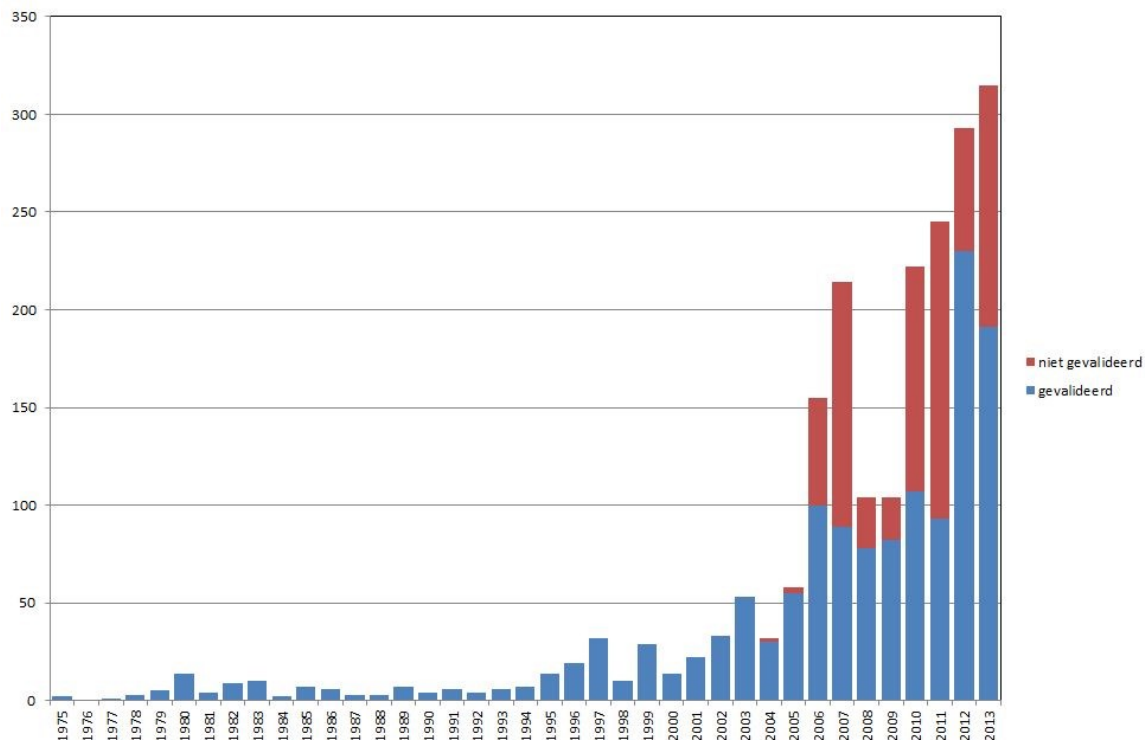
Alsemambrosia is de meest voorkomende Ambrosiasoort in Nederland. Na bundeling van de gegevens van de belangrijkste bronnen van waarnemingen door FloravanNederland.nl, De Natuurkalender Wageningen UR, NDFF en Waarneming.nl is een analyse gedaan naar verspreiding en trend van Alsemambrosia in de periode 1975 t/m 2013. Tevens is op basis van de beschikbare gegevens een analyse gedaan naar de omvang van populaties in de periode 2000-2013.

Trend

Uit de analyse komt naar voren dat in de periode tot het jaar 2000 Alsemambrosia jaarlijks hooguit in enkele tientallen kilometerhokken gemeld werd (figuur 1). Een kilometerhok is een vlak van 1 bij 1 kilometer. Hierdoor wordt voor dubbele waarnemingen in hetzelfde jaar in hetzelfde gebied gecorrigeerd. Het werkelijk aantal individuele waarnemingen ligt in gebieden waar veel waarnemers komen, veel hoger. Er wordt in de analyse onderscheid gemaakt tussen de betrouwbare waarnemingen (bijvoorbeeld als de waarnemer een foto van de plant bij de waarneming heeft gevoegd) en de waarnemingen die minder betrouwbaar zijn.

Sinds het begin van deze eeuw neemt het aantal waarnemingen dat jaarlijks wordt gedaan sterk toe. De afgelopen jaren werden meer dan 200 waarnemingen gedaan. Vorig jaar werden voor het eerst meer dan 300 waarnemingen van Alsemambrosia geregistreerd. Daarbij blijkt dat de soort in hoge mate in nieuwe gebieden opduikt. Het is dus niet zo dat er alleen maar beter wordt gezocht in gebieden waar de soort al eerder bekend was.

De vele waarnemingen in de recente periode zijn voor een deel te verklaren uit media-aandacht voor Ambrosia en oproepen om waarnemingen door te geven. Ook de in 2012 en 2013 door FloravanNederland.nl en Wageningen UR ontwikkelde apps hebben mensen geïnformeerd en aangemoedigd om waarnemingen door te geven. Toch wordt de toename als reëel beoordeeld, omdat in de periode 1975-1985 een aantal provincies bijna dekkend in kaart zijn gebracht. Als de soort toen algemener was geweest, was dit zichtbaar geweest in de grafiek.

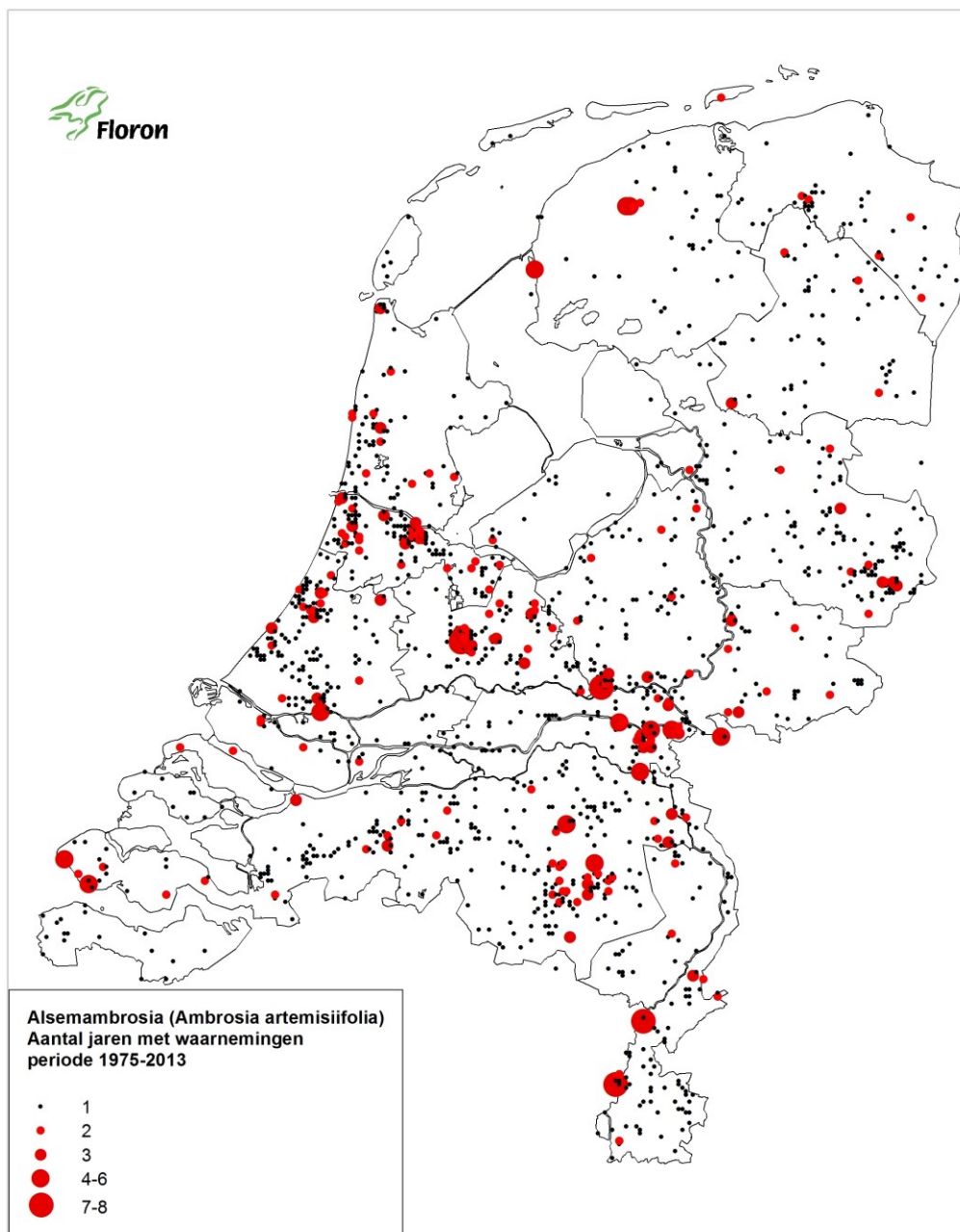

Figuur 1: Aantal kilometerhokken per jaar waarin Alsemambrosia is waargenomen in de periode 1975 t/m 2013. Bron: NDFF, FloravanNederland.nl, De Natuurkalender Wageningen UR, Waarneming.nl.

Hotspots

Er is een ruimtelijke analyse gedaan waarbij uit het aantal jaren dat Alsemambrosia op een plek is waargenomen is afgeleid waar naar verwachting standvastige populaties van Alsemambrosia voorkomen. Uit deze analyse (figuur 2) blijkt dat de soort met name in stedelijke omgeving (stad, haventerreinen) bij herhaling wordt aangetroffen (o.a. Rotterdam, Amsterdam, Utrecht, Veghel, Nijmegen, Enschede en Vlissingen). Dit zijn niet alleen gebieden waar de soort (via vogelvoer of overslag van zaden) veel wordt aangevoerd, maar ook gebieden met grotere bevolkingsconcentraties (i.r.t. gezondheidsrisico). Daarnaast zijn er bestendige groeiplaatsen in natuurgebieden langs de Rijn ten oosten van Nijmegen en langs de Grensmaas. De groeiplaatsen langs de Rijn strekken zich tot in aangrenzend Duitsland uit.

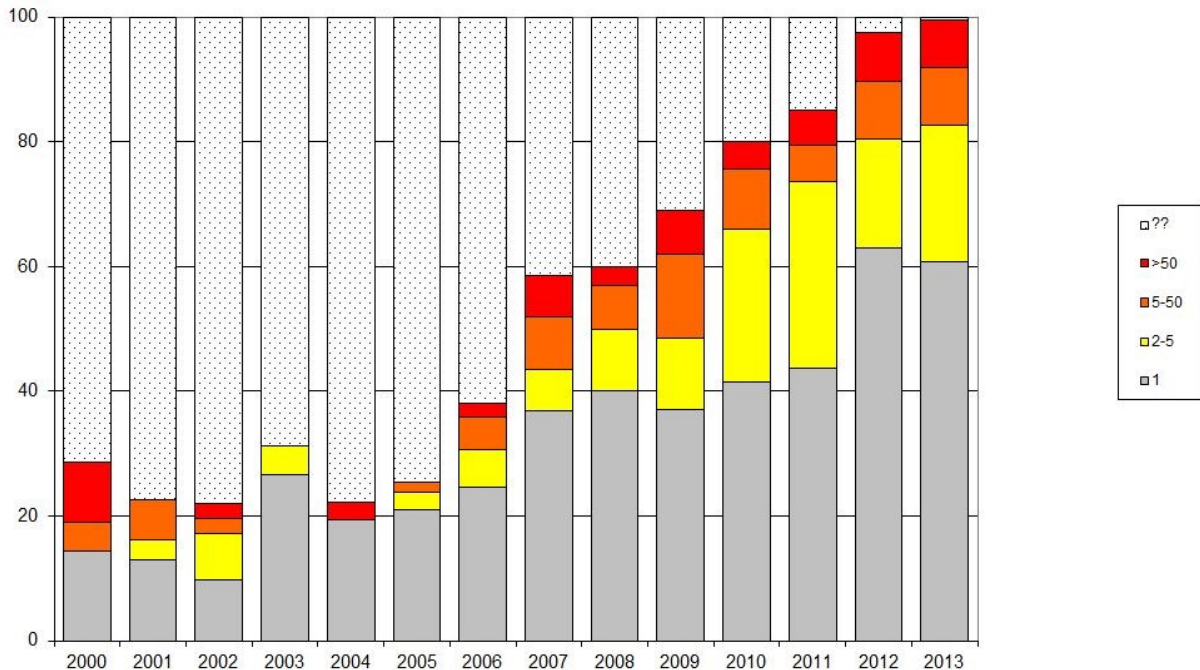
Uit deze analyse wordt niet duidelijk of op de hotspots ook grotere populaties aanwezig zijn. Er is echter genoeg reden om deze kaart te gebruiken als een signaalkaart en de betreffende gemeenten of andere overheden met wat meer nadruk te benaderen om waar nodig maatregelen te nemen.

Figuur 2. Hotspots van Alsemambrosia in Nederland op basis van aantal jaren met waarnemingen in de periode 1975 t/m 2013. Bron: NDFF, FloravanNederland.nl, De Natuurkalender Wageningen UR, Waarneming.nl.

Populatieomvang

Er is een analyse gedaan van de beschikbare gegevens over de omvang van de populaties (figuur 3). Deze gegevens zijn de afgelopen 14 jaar beschikbaar voor een groeiend aandeel van de waarnemingen. In het merendeel van de waarnemingen gaat het om kleine populaties. Deze hebben vooral betrekking op planten uit tuinen en zijn in hoge mate terug te voeren op exemplaren die opgeslagen zijn uit vogelvoer. Toch hebben de laatste jaren 5 tot 8 procent van de waarnemingen betrekking op grotere populaties (meer dan 50 exemplaren). Dit zijn in het algemeen populaties in het openbaar groen, die gezien hun populatieomvang wellicht ook gemakkelijker zaad zetten en tot een bestendige populatie kunnen uitgroeien.

Figuur 3. Populatieomvang van Alsemambrosia, weergegeven als aandeel (%) in de waarnemingen van abundantieklassen (aantal exemplaren) in de periode 2000 tot en met 2013. (?? = aantal onbekend)
Bron: NDFF, FloravanNederland.nl, De Natuurkalender Wageningen UR, Waarneming.nl.

Conclusies

De hoofdconclusies zijn:

- Alsemambrosia is recent sterk toegenomen.
- Belangrijke kernen van verspreiding zijn bekend en liggen momenteel in stedelijke omgeving, maar ten dele ook in natuurgebied of agrarisch gebied.
- Ruim 5% van de populaties zijn groot.
- Het merendeel van de meldingen heeft betrekking op kleine aantallen planten in particuliere tuinen. Na herkenning worden de planten daar meestal meteen uitgetrokken, maar komen soms ook in volle bloei voordat dat gebeurt.
- Bestrijding ter voorkoming van grootschalige vestiging lijkt nuttig en voorsnog haalbaar.
- Concentreer bestrijding op bekende hotspots, bekende grotere populaties en op grotere populaties die door waarnemers worden aangebracht tijdens het veldseizoen (augustus, september).

Doorgeven waarnemingen

Telmee (www.telmee.nl)

Waarneming.nl (www.waarneming.nl)

De Natuurkalender (www.natuurkalender.nl)

Webobs (webobs.org)

Android app: ObsMapp

IOS app: iObs

Ambrosia-specifieke apps

iPhone app: Ambrosia Melder

(<https://itunes.apple.com/nl/app/ambrosia-melder/id545430441?mt=8>)

iPhone app: The Smarter Ambrosia Reporter (Internationaal)

(<https://itunes.apple.com/sb/app/smarter-ambrosia-reporter/id826442411>)

Android app (sinds 2013 beschikbaar): Ambrosia Alert!

(<https://play.google.com/store/apps/details?id=wur.ambrosia&hl=nl>)

Meer informatie over Ambrosia

www.ambrosiavrij.nu